

ISRAEL-EU BUSINESS INFORMATION SHEET

גיליון מס' 27 של העלון

יחסי ישראל האיחוד האירופי

הסכם מאפשר השתתפות ישראל בתוכניות האיחוד האירופי

ישראל חתמה על הסכם עם האיחוד האירופי המאפשר למשרדי הממשלה וארגונים ישראלים להשתתף בתוכניות שונות של האיחוד האירופי. ישראל המדינה הראשונה מקרב השותפים במדיניות השכנות האירופית לחתום על ההסכם, כשלב נוסף בפעילות לשדרוג היחסים בין ישראל לאיחוד האירופי.

ההסכם החדש נחתם ע"י רן קוראל, שגריר ישראל לאיחוד האירופי, ואיגור סנקאר, שגריר סלובניה לאיחוד האירופי שארצו משמשת כנשיאה תורנית של האיחוד האירופי. ההסכם מאפשר השתתפות ישראל בתוכניות המכסות את איכות הסביבה, מכס, אקדמיה, אנרגיה, תחרות, חדשנות, תרבות ונוער. ישראל הייתה המדינה הראשונה שאינה חברה באיחוד שנטלת חלק בתוכנית למחקר ופיתוח, תוכנית המסגרת לתחרותיות וחדשנות וכן בתוכנית גלילאו.

האירופאים יגבשו הצעתם לשדרוג היחסים עם ישראל

מדינות האיחוד האירופי יגבשו הצעותיהם ביחס לשדרוג היחסים בין האיחוד האירופי לישראל. מסמך ההצעות נמצא עתה בדיונים במדינות האיחוד. המטרה היא לסכם את הדיונים במסמך הזה עד סוף השנה, כדי לפעול לשדרוג היחסים עם ישראל כבר בשנה הבאה.

במשרד החוץ מצפים שמאמצי השדרוג של היחסים בין ישראל לאיחוד האירופי יגיעו לשיאם כאשר צרפת תקבל ביולי את נשיאות האיחוד האירופי. גם מצפים שצ'כיה, שתקבל את הנשיאות בינואר 2009, תפעל למען השלמת הדיונים על שדרוג היחסים עם ישראל. הנושא גם יועלה בפגישות הקרובות עם האיחוד האירופי במסגרת מועצת ההתאגדות, כאשר תתקיים פגישה בדרג של שרי חוץ בחודש יוני.

במסגרת קבוצת החשיבה שוקל האיחוד האירופי באילו תחומים יכולים לשרג באופן משמעותי את היחסים למעמד מיוחד. בין היתר, שוקלים מתן מעמד מיוחד לישראל בתחומי הפיננסים והטכנולוגיה.

שבחים וביקורת על כלכלת ישראל בדו"ח של האיחוד האירופי

שבחים וביקורת על כלכלת ישראל כלולים בדו"ח שהגישה נציבות האיחוד האירופי למועצת האיחוד האירופי ולפרלמנט האירופי. הדו"ח הזה עוסק ביישום מדיניות השכנות האירופית בשנת 2007.

הדו"ח של האיחוד האירופי מציין, כי מדיניות מקרו-כלכלית מוצלחת וביקוש חיצוני ער הביאו את הכלכלה הישראלית לצמיחה זו השנה הרביעית ברציפות. הדו"ח מוסיף, כי חתימה של ישראל על פרוטוקול מסגרת עם האיחוד האירופי הביאה את ישראל להוביל בניצול האפשרויות העומדות בפני המדינות השותפות בתוכנית השכנות האירופית ולהשתתף בתוכניות של האיחוד. גם ישראל הסכימה לפתוח מו"מ בליטרלי להסכם לליברליזציה של הסחר בשירותים.

הדו"ח מציין, שישראל נמצאת בשלב מתקדם של יישום מסגרת התקנים להבטחה והקלה של סחר עולמי של ארגון המכס העולמי. גם ישראל התקדמה בעבודת הכנה למו"מ על הסכם על התנועה החופשית של סחורות ותקנות טכניות. האיחוד משבח את ישראל על אימוץ חוק חדש בתחום הגנת הצרכן שמטרתו למנוע עמלות בנקים כפולות. ישראל אף המשיכה בצעדים לשיפור אקלים ההשקעות, במיוחד ע"י האצת הפרטות ועידוד ההתפתחות והליברליזציה של שוקי ההון.

במסגרת המו"מ על הסכם סחר חופשי לליברליזציה של שירותים, הציעה רשות ניירות הערך הישראלית תיקוני מפתח לחקיקה הישראלית, כולל ניהול תיקי השקעות, ויסות שווקים משניים ופיקוח עליהם. גם ציין, שישראל פיתחה מערכת רכש ציבורי אלקטרונית לחלוטין.

מאידך, הדו"ח של הנציבות כולל ביקורת על תחום זכויות הקניין הרוחני. לא ניתן לדווח על התקדמות בתחום הזה. הדו"ח מתריע, שהחקיקה הישראלית מעניקה הגנה בלתי הולמת מפני שימוש מסחרי בלתי הוגן בנתוני הבדיקה המוגשים ע"י חברות תרופות חדשניות והמקשה על הארכת תקופות פטנטים, עודנה בתוקף. הדבר עומד בניגוד להוראות תוכנית הפעולה של מדיניות השכנות האירופית ולדרישות ה-OECD.

האטה בסחר עם מדינות האיחוד האירופי

מנתוני סחר החוץ של ישראל לרבעון הראשון של 2008, מתברר כי חלה האטה בסחר עם מדינות האיחוד האירופי. חלה גם ירידה ביבוא מארה"ב.

היבוא ממדינות האיחוד האירופי עלה ברבעון הראשון של 2008 בשיעור של 11.8% בחישוב שנתי, לעומת גידול בשיעור שנתי של 20.5% ברבעון האחרון של 2007. היצוא הישראלי למדינות האיחוד התמתן ועלה בינואר-מארס השנה בשיעור של 2.8% בחישוב שנתי זאת לאחר גידול של 14% ברבעון האחרון של 2007.

בהשוואה, היבוא מארה"ב לישראל ירד בשיעור של 1.2% ברבעון הראשון של השנה, לעומת עלייה של 28.3% ברבעון האחרון של 2007. מאידך, היצוא הישראלי לארה"ב המשיך לגדול, וברבעון הראשון של השנה גדל בכ-23.4%, לאחר עלייה של 24.8% ברבעון האחרון של 2007.

שכר המינימום בישראל נמוך בהשוואה למערב אירופה

שכר המינימום בישראל, המתקן לכוח הקנייה, מדורג במקום נמוך בהשוואה למדינות מערב אירופה, אך גבוה מהרמה המאפיינת את מדינות דרום אירופה. לעומת זאת, ישראל נמנית על המדינות שבהן שכר המינימום ביחס לשכר הממוצע הוא גבוה יחסית, מעל 40% - נאמר במסמך שהכינה הכלכלנית לאה אחדות, שהגישה בכנס בינלאומי שנערך ביוזמת קרן פרידריך אברט, בית ברל וקרן ז'אן ז'ורס.

ב-20 מתוך 27 מדינות האיחוד האירופי שכר המינימום מעוגן בחוק ובשאר הארצות - אוסטריה, איטליה, גרמניה, דנמרק, פינלנד, קפריסין ושבדיה - שכר המינימום נקבע בהסכמים קיבוציים המכסים בין 65% ל-90% מכלל השכירים במשק. אחדות מוסיפה, שלנוכח המגמות הגלובליות שלא פסחו על אירופה והאבטלה הגבוהה יחסית התעורר החשש שהאיגודים המקצועיים יאבדו עוד יותר את כוח המיקוח ואת יכולתם להבטיח שכר מינימום בהסכם. הדיון בדבר הטיעונים בעד ונגד חקיקה של שכר מינימום תופס מקום חשוב במדינות שאין בהן חוק שכר מינימום. בגרמניה התעצם הויכוח על הצורך בחקיקה מאז 2004. המבקרים של רעיון החקיקה מדגישים את הסכנה של התרחבות האבטלה בהיעדר גמישות בשוק העבודה בזמנים של מיתון ואת האיום על המשא ומתן הקולקטיבי, ואילו המצדדים מדגישים את התפקיד החברתי של החוק ומציינים את הניסיון האנגלי החיובי.

במסמך של סיעת המפלגה הסוציאל דמוקרטית בפרלמנט האירופי נאמר, כי הגבולות הפתוחים באירופה מחייבים גם את גרמניה שזקוקה לחוקי עבודה ורווחה שיתאימו למציאות האירופית הזאת. במיוחד עקב העובדה שכ-4.5 מיליון שכירים בגרמניה נאלצים לעבוד בפחות מ-7.5 יורו בשעה. לכן, יש לפעול להנהגת שכר מינימום מחייב בכל ענפי המשק בגרמניה, כי הדבר אינו מסכן את היקף האבטלה.

מה מתבשל בבריסל?

גם ראש ממשלת דנמרק מועמד לנשיאות האיחוד האירופי

גם ראש ממשלת דנמרק, פוג ראמוסן, מצטרף למרוץ לתפקיד נשיא האיחוד האירופי. הכול תלוי במידה רבה אם יצליח לשנות את מדיניות דנמרק ביחס לגוש היורו, מדיניות ההגנה, האזרחות האירופית וענייני המשפטים והפנים. הוא הבטיח כי כוונתו להביא נושאים אלה למשאל עם, מיד לאחר שהחוקה האירופית תאושר ע"י הפרלמנטים.

במהלך החודשים האחרונים, קיבל ראמוסן שורה של הבטחות. בין היתר, נקבע כי אזרח אירופי יוכל לשמור על אזרחות ארצו בענייני ביטחון. דנמרק כבר חברה נאמנה של נאט"ו ונטלה חלק במערכה הצבאית באפגניסטן ובעיראק. במשאל דעת קהל בדנמרק, הובעה תמיכה בהסרת המגבלות הקיימות בהשתלות באיחוד האירופי.

בהתמודדות עם טוני בלייר לתפקיד נשיא האיחוד האירופי, מצביעים על היתרונות של ראש ממשלת דנמרק; הוא עומד בראש מדינה קטנה כאשר גדל מספר המדינות הקטנות באיחוד, הוא ליברלי בהשקפותיו, ויכול לעבוד יחד עם מנאל בארסו, נשיא נציבות האיחוד האירופי, ויכול לעבוד עם ברנרד קושניר, שר החוץ הצרפתי, העשוי להתמנות כנציב חדש בבריסל. גם לראמוסן יש כבר ניסיון בעבודה בבריסל, כאשר כיהן כנשיא האיחוד האירופי במחצית השנייה של 2002, שטיפל בהיבטים הפיננסיים בצירוף מדינות מזרח ומרכז אירופה לאיחוד, כאשר הצעותיו התקבלו ע"י פולין.

מאמץ לאשר החוקה החדשה בחודשים הקרובים

מאמץ יעשה במדינות האיחוד האירופי לאשר את החוקה האירופית החדשה בחודשים הקרובים. הלחץ הוא על הפרלמנטים השונים לאשר את הצעת החוקה. רק באירלנד ייערך משאל עם ביחס לאישור החוקה, ולקראתו בכירים מהאיחוד האירופי פוקדים מדינה זו במטרה לגייס תמיכה לחוקה המוצעת ולהדוף את כיסי ההתנגדות הקיימים במדינה זו. ישנה אופטימיות שבסופו של דבר גם באירלנד יצליחו לגייס תמיכה בהצעת החוקה החדשה.

אם כל 27 מדינות האיחוד האירופי יתמכו באישור הצעת החוקה, המשמעות היא שהחוקה החדשה תיכנס לתוקף ב-1 בינואר 2009. במועד הזה יצטרכו לאייש תפקידי מפתח, כנשיא האיחוד האירופי, הנציג הבכיר לענייני חוץ ומדיניות הביטחון ויצירת שירות חוץ של האיחוד. לתפקידים האלה יש מועמדים בכירים מקרב מדינות האיחוד האירופי.

גישה לאזרחי האיחוד למסמכים במוסדות

נציבות האיחוד האירופי מגבשת הצעה שמטרתה להעניק לאזרחי האיחוד האירופי גישה למסמכים המוחזקים בידי מוסדות האיחוד האירופי. אבל התקנה החדשה תחייב את המוסדות להתייעץ עם המדינות החברות לפני מתן הגישה למסמכים שהועברו ע"י הממשלות החברות באיחוד. המדינות החברות תוכלנה לבקש לא לאפשר גישה למסמך מסוים, אבל בתנאי שהדבר לא יהיה מנוגד לתקנות של האיחוד האירופי.

הניסוח של התקנה הזו הוא בעקבות פסק דין של בית המשפט העליון של האיחוד האירופי מדצמבר 2007 שקבע, כי הנציבות לא נהגה כשורה כאשר לא איפשרה גישה למסמכים בענייני איכות הסביבה שנמסרו ע"י ממשלת גרמניה. הפניה לבית המשפט הייתה מצד קבוצה העוסקת בקידום ענייני איכות הסביבה. בית המשפט קבע, כי מדינות חברות יכולות למנוע חשיפה מסמכים, אם ההתנגדות מבוססת על רשימת "וצאי דופן לפרסום".

נציבות האיחוד האירופי תצטרך להחליט אם התקנה החדשה ביחס למסירת מסמכים תקיף גם מוסדות אחרים של האיחוד האירופי, כולל הבנק האירופי המרכזי, בנק ההשקעות האירופי, בית המשפט העליון האירופי ועוד. כיום התקנה מכסה רק את מועצת השרים, הפרלמנט האירופי והנציבות.

ייסור על העסקת קרובים של חברי פרלמנט

הפרלמנט האירופי החליט בהצבעה לאסור על חברי הפרלמנט להעסיק קרובים כעוזרים שלהם. חברי הפרלמנט הסכימו לאיסור על העסקת קרובי משפחה. זאת בעקבות דו"ח שהתריע על פגמים בהעסקת קרובים ע"י חברי פרלמנט.

על פי השיטה החדשה, מוצע שהתשלום לעוזרי חברי פרלמנט יעשה באמצעות סוכנות תעסוקה במדינה שבה מתגורר חבר הפרלמנט. לכל חבר פרלמנט אירופי יש תקציב חודשי של 16,914 יורו כדי לשלם לעוזרים המסייעים לו בעבודה הפרלמנטרית. הבדיקה שנעשתה העלתה, כי חלק מהכסף הזה הוזרם ע"י חברי פרלמנט לקרובים שלהם דוגמה אחת, שהכסף הועבר למוסד לטיפול בילדים ואילו בדוגמה שניה לנותן שירות העוסק במוצרי עץ.

יורופול תהפוך לסוכנות של האיחוד האירופי

שרי הפנים של האיחוד האירופי הגיעו להסכמה על הפיכת המשרד האירופי לענייני משטרה, יורופול (EUROPOL), לסוכנות של האיחוד האירופי. גם הסוכנות החדשה תקבל מרחב פעילות גדול יותר, במטרה לייעל את עבודת הסוכנות הזו.

במהלך הדיונים על שינוי מעמד יורופול, הביעו חלק מהמדינות את ההתנגדות למתן מעמד סוכנות, כי התברר שהדבר כרוך בהגדלת התקציב. הגדלת התקציב נובעת ממתן מעמד לעובדי הסוכנות החדשה של עובדי האיחוד האירופי. נתונים שהוצגו הראו כי אין המדובר בתקציב מוגדל בצורה משמעותית. לכן, גרמניה, הולנד, שבדיה ובריטניה הסירו את ההתנגדות למתן מעמד של סוכנות ליורופול.

מתן מעמד הסוכנות ירחיב את מנדט הפעילות שלה. כיום יורופול מוסמכת רק לסייע למדינות החברות למנוע ולהיאבק בפשע המאורגן. כסוכנות של האיחוד, היא תוסמך לסייע למדינות החברות במאבק נגד הטרור ומעשי פשע חמורים אחרים, גם כאשר אינם קשורים לכנופיות של פושעים.

מה קורה באיחוד האירופי?

האיחוד האירופי בודק תוכנית הסיוע לבנקים הבריטיים

נציבות האיחוד האירופי בודקת את תוכנית הסיוע של הבנק הממלכתי הבריטי למערכת הבנקים כדי למנוע משבר במתן משכנתאות. היקף הסיוע הוא כ-100 מיליארד דולר. הבדיקה של הנציבות תיקבע אם מדובר בסיוע של המדינה שצריכה לקבל אישור מוקדם של הנציבות או לא.

אנשי הנציבות ביקשו לקבל פרטים מלאים על תוכנית הסיוע למערכת המשכנתאות, ובמיוחד הקריטריונים של הזרמת הכסף. זאת לאחר שהבנקים למשכנתאות החמירו את הקריטריונים למתן משכנתאות בשל חששות של חשיפה לשוק הסאבפריים שגרם לקריסת שוק המשכנתאות בארה"ב. ממשלת ברטניה החליטה לפעול כדי למנוע התמוטטות שוק המשכנתאות הבריטי.

הנציבות: ההאטה הכלכלית באירופה תימשך גם ב-2009

נציבות האיחוד האירופי מעריכה, שההאטה בכלכלת אירופה תימשך גם ב-2009, כי אינפלציה גבוהה יותר תעיק על ההוצאה הצרכנית. התפתחות זו תימנע מהבנק האירופי המרכזי להפחית את הריבית בגוש היורו. מחירי הנפט הגבוהים, ירידת הלירה שטרלינג והדולר האמריקאי, ומחנק האשראי העולמי פוגעים בכלכלה האירופית, במיוחד כשאר"ב נמצאת על סף מיתון.

בתחזית האביב של הנציבות האירופית, ההערכה שהצמיחה הכלכלית בגוש היורו תואט בשנה הבאה ל-1.5%, לעומת צמיחה של 2.1% שנחזתה בתחזית שפורסמה בנובמבר. ואילו בשנת 2008 צפויה אינפלציה בשיעור של 1.7%. ואילו התחזית המועדכנת לאינפלציה, האינפלציה השנה תעלה לשיעור של 3.2%, לעומת תחזית קודמת של 2.6%. תחזית האינפלציה לשנה הבאה מצביעה על כך, שהיא תרד ל-2.2%.

בניתוח ההתפתחויות הכלכליות, מציינת תחזית הנציבות כי המשבר הפיננסי מתברר כעמוק, רחב ומתמשך יותר. ההאטה בארה"ב נראית ממושכת ועמוקה יותר מכפי שהוערך בתחזית

של נובמבר. מאזן הסיכונים לצמיחה ממשיך לנטות לכיוון ירידה, בייחוד בשנת 2009, ואילו סיכוי האינפלציה הם במידת מה כלפי מעלה.

מאבק על מיקום המכון הטכנולוגי

המאבק על מיקומו של המכון האירופי לחדשנות וטכנולוגיה, ספינת הדגל של האיחוד האירופי לחדשנות והשכלה גבוהה, מגיע לשלב הסופי. הכוונה שהמכון החדש יתחיל בפעילותו כבר בינואר הקרוב. לכן, סלובניה, נשיאת האיחוד האירופי, מצפה שהחלטה על מיקום המכון תתקבל במפגש של השרים הממונים על חדשנות יקבלו את ההחלטה על מיקום הטכניון ב-30 במאי.

ההתמודדות על מיקום המכון מתנהלת בין הערים הבאות: בודפשט בירת הונגריה, וורקלב שבפולין, סנט קוגט דל וולס שבספרד, וברטסלביה שבסלובקיה המשתפת פעולה עם וינה, בירת אוסטריה, המשתפת פעולה בהתמודדות על המכון. החשיבות של המכון הטכנולוגי שימלא תפקיד בצמצום פער החדשנות בין אירופה לארה"ב ויפן.

על פי התוכנית של ממשלת בריטניה והבנק המרכזי הבריטי, יוכלו הבנקים להמיר ניירות ערך מגובי משכנתאות באג"ח ממשלתיים. בדרך זו יוכלו לסייע לנזילות של הבנקים, בתקופה שהם מהססים לתת משכנתאות. באמצעות פעולת סיוע זו, מקווים בממשלת בריטניה יוכלו הבנקים לחדש את מתן המשכנתאות ולמנוע קריסת ענף הנדל"ן בבריטניה.

הפרלמנט האירופי אישר תוכנית גלילאו

הפרלמנט האירופי אישר את תוכנית גלילאו לניווט לווייני. זו התוכנית הטכנולוגית המתקדמת ביותר של האיחוד האירופי וכרוכה בהשקעה גדולה. לפי הערכה מעודכנת, היא תעלה למשלם המסים האירופי כ-3.4 מיליארד דולר עד שנת 2013. רוב גדול של חברי פרלמנט בתוכנית גלילאו במהדורה החדשה שלה.

רק לפני כשנה, הייתה סכנה שתוכנית פיתוח גלילאו לא תתבצע, לאחר שקונסורציום של חברות טכנולוגיות פרטיות פרש ממנה והעמיד בסכנה את ביצוע הפרוייקט. לאחר בירורים בנציבות האיחוד והממשלות של האיחוד, התקבלה הסכמה שמעתה האיחוד יממן את ביצוע התוכנית בשנים הקרובות. הנציבות דאגה לשריין את התקציב של מיליארדי יורו הפרוש על תקופה של חמש השנים הקרובות.

על פי המתווה של תוכנית, חברות פרטיות תוכלנה להשתלב ביישומי הניווט הלווייני מ-2013. החברות הפרטיות תהיינה קבלני ביצוע, במקום להיות שותפים-בעלים, כפי שתוכנן בתוכנית המקורית.

חשש שעלית מחירי המזון תגרור "גל של פרוטקיוניזם"

פיטר מנדלסון, נציב הסחר של האיחוד האירופי, הזהיר שעליית מחירי המזון עשויה לגרור "גל של פרוטקיוניזם" מצד ממשלות על רקע העלייה החדה במחירי המזון. הוא הזהיר את העולם המתפתח ממהלך חמור זה, אשר בסופו של דבר יפגע בו.

במיוחד יצא מנדלסון כנגד הנהגת מס על יצוא מוצרי חקלאות, או הנהגת מכסות יצוא או הטלת הגבלות על היצוא. הוא גורס, כי להגבלת יצוא של מוצרי חקלאות אין כל הגיון. יש גם סכנה שהגבלת הספקה, תעודד גל של פרוטקציוניזם ותקטין את ייצור המזון, דבר שלא יפעל לטובת המדינות המתפתחות.

בדיון בפרלמנט האירופי, אמר מנדלסון כי הדרך הטובה להתמודד עם המחסור במצרכי מזון הוא מתן אמצעים למדינות המתפתחות כדי לנצל את היתרונות בדרך הטובה ביותר שלהם כדי להגדיל את הייצור החקלאי. דבר זה ישרת את המדינות העניות.

מחצית מהאירופאים משתמשים באינטרנט

מחצית מתושבי האיחוד האירופי משתמשים באינטרנט. אולם השימוש באינטרנט אינו עדיין מקובל באזורים הכפריים, כאשר 40% מהאירופאים אינם משתמשים בכלל באינטרנט. שיא השימוש בדנמרק, שבה רק 13% מהאוכלוסייה אינו משתמש באינטרנט, ואילו רומניה נמצאת בקצה השני, מכיוון ש-69% מהאוכלוסייה לא משתמש באינטרנט. בעקבות הפער הצומח בין מדינות בעלות חדירה נמוכה למדינות עם חדירה גבוהה של פס רחב, רוצה נציבת התקשורת באירופה להפעיל פיקוח על התחרות בכלל במדינות האיחוד האירופי.

לפי סקר השימוש באינטרנט שנערך במדינות האיחוד האירופי מציין, שיש נגישות באמצעות האינטרנט ל-60% מהשירותים הציבוריים באיחוד. שני שלישי מבתי הספר ומחצית מהרופאים משתמשים בפס רחב. אולם בנציבות האיחוד האירופי מציינים, שחלקים מסויימים של האיחוד מפגרים ולא מחוברים בצורה מלאה לשירותי אינטרנט, כלומר טרם הנהיגו את הפס הרחב.

הסקר קובע, שביוון, סלובקיה, ליטא, איטליה, פולין, לאטביה וגרמניה יש פער גדול בחדירת הפס הרחב בין אזורים עירוניים לאזורים כפריים. כך למשל, בגרמניה יש שימוש של 94% באינטרנט מהיר, אבל רק ל-58% מהאזור הכפרי יש נגישות לאינטרנט מהיר. על פי הנתונים של בדיקת נציבות האיחוד האירופי, דנמרק היא המדינה האירופאית עם שיעור החדירה הגבוה ביותר, כאשר אחריה ממוקמת הולנד. האחרונה בדירוג היא בולגריה עם חדירה של 5.7% בלבד.

כל מדינות היורו עומדים ביעד של גירעונות התקציב

כל 15 מדינות גוש היורו עמדו בסוף 2007 ביעד של גודל הגירעון בתקציב המדינה. הורדת גובה הגירעונות היא תוצאה מהעלייה בהכנסות ממסים. הגירעונות הנמוכים בתקציבי המדינות הוא הישג בתולדות גוש היורו.

על פי נתוני לשכת הסטטיסטיקה של האיחוד, איטליה ופורטוגל, שהיו להם גירעונות מעל התקרה של 3% בתוצר, הצליחו להוריד את הגירעונות למכסימום המותר בשנת 2007. איטליה הקטינה את הגירעון מ-3.4% מהתוצר בשנת 2006 ל-1.9% בשנת 2007 הודות לקיצוצים בהוצאות של הממשלה היוצאת, בראשותו של רומנו פרודי. ואילו פורטוגל הטילה הגבלות על ההוצאות במטרה להקטין את הגירעון בתקציב מ-3.9% ל-2.6% בשנה החולפת.

גרמניה, שכלכלתה גדולה יותר, הצליחה לחסל את הגירעון בתקציב. זאת לאחר שהיה לה גירעון של 1.6% בתקציב בשנת 2006. מאידך, הגירעון בתקציב של צרפת הוא קרוב למגבלה של האיחוד. הגירעון הסתכם ב-2.7% ב-2007. גם ליוון יש גירעון דומה של 2.8%, אבל עדיין נעשו בדיקות כיצד לחשב את המענקים של האיחוד, ההוצאות מחוץ לשליטת הממשלה המרכזית והשוק השחור הגדול.

מדינות היורו שוקלות להיות מיוצגות ע"י נציג אחד בקרן המטבע

מדינות גוש היורו שוקלות הצעה שהן תהיינה מיוצגות ע"י נציג אחד בקרן המטבע הבינלאומית. בדרך זו, יהיה לנציג מעמד חזק במוסדות האיחוד האירופי. היוזמה לארגון מחדש של הנציגות בקרן המטבע היא של ז'אן-קלאוד ז'ונקר, נשיא קבוצת היורו.

ז'ונקר ציין, כי זה אבסורד ש-15 מדינות גוש היורו אינן מסכימות על נציג אחד בקרן המטבע, כי הדבר נראה כאבסורדי. אולם הנציב לעניינים כלכליים ומוניטאריים של האיחוד האירופי, ז'וקאין אלמוניא, גורס שמדינות גוש היורו צריכות קודם כל לאמץ את אותה אג'נדה פוליטית, לפני שיחליטו על נציגות משותפת. כאשר האג'נדה הפוליטית תהיה ברורה, הוא הוסיף, יהיה קל לקבוע קול אחד וגם לפעול לייצוג ע"י נציג אחד.

מיסוי באיחוד האירופי

צרפת תפעל להנהגת מס חברות אחיד

השרה לענייני כלכלה של צרפת, כרסטין לאגארד, מסרה כי צרפת תפעל להנהגת מס חברות אחיד כאשר תקבל את נשיאות האיחוד האירופי ב-1 ביולי השנה. בכוונת צרפת לעשות את כל הצעדים הדרושים כדי ליישם את תוכנית מס החברות האחיד, הבהירה שרת הכלכלה בפורום לענייני מיסוי שארגנה נציבות האיחוד האירופי.

לאגארד הוסיפה שמה שקובע בענייני המיסוי הוא המס הסופי המשולם ע"י חברות. הוא תלוי בשני דברים, שיעור המס והבסיס. הסכמה על הבסיס תהיה חיובית, ולכן בכוונת צרפת להשיג זאת. צרפת מתכוונת להעמיד את נושא הנהגת מס חברות אחיד על סדר היום של האיחוד מיולי.

כבר מזה זמן מה שמנסה הנציב לענייני מס, לאסזלו קובאקס, ליישם את רעיון מס החברות האחיד כדי לפשט את העסקים בין מדינות האיחוד ולצמצם את הבירוקרטיה לחברות. הוא גורס, כי יש להנהיג מערכת מס אחידה שתגבה את המסים ב-27 מדינות האיחוד. אבל הצעה זו זוכה להתנגדות מצד בריטניה, אירלנד, אסטוניה, ליטא וסלובקיה. הן חוששות כי מס חברות אחיד משותף יהיה הצעד הראשון לקביעת שיעורי מס אחידים, התחום שמדינות האיחוד אינן מוכנות לוותר עליו כי הדבר מבטיח את השליטה הלאומית שלהן בנושא המסים.

התחרות על שיעורי מס החברות פוגעת בהכנסות

התחרות בין מדינות אירופה על שיעור מס החברות הוביל להורדת שיעורי המס. שיעור המס במדינות האיחוד ירד בשיעור של 20% מאז שנות השמונים. אולם לפי מחקר של אוניברסיטת רוטרדם התוצאה ממהלך זה הייתה שההכנסות ממס חברות לא קטנו, אלא גדלו. בעוד שההכנסות ממס חברות הסתכמו בעבר ב-2% מהתוצר, הרי בשנים האחרונות ההכנסות הסתכמו עד 3% מהתוצר.

הגידול בהכנסות ממס חברות הוא תוצאה מהרחבת בסיס המס. מסתבר לפי המחקר ההולנדי, שהורדת מס החברות לרמה נמוכה משיעור מס ההכנסה האישי גרם לזה, שפירמות העדיפו להירשם כחברות במטרה לשלם פחות מס הכנסה. התוצאה מהמעבר הזה, שהיה גידול בהכנסות ממס חברות, בעוד שנרשמה ירידה בהכנסה ממס הכנסה.

כזכור, חלק ממדינות אירופה הוריד את מס החברות לשיעור נמוך של 15 עד 20 אחוז כדי לעודד את ההשקעות במפעלי תעשייה וליצור מקומות עבודה חדשים. ההורדה הזו של מס חברות אילצה גם את המדינות האירופיות הגדולות לבחון דרכים להורדת מס חברות כדי לא לאבד מפעלי תעשייה. הורדת מס החברות לא לוותה בהקטנת שיעורי מס ההכנסה האישיים שהמשיכו להוות מקור הכנסה גדול של הממשלות.

ליכטנשטיין במו"מ עם האיחוד האירופי

ליכטנשטיין נמצאת במו"מ עם נציבות האיחוד האירופי על מתן סיוע משפטי בטיפול בהעלמות מס. השגת ההסדר נדון בשורה של פגישות המתקיימות מאז חשיפת מאות החשבונות של אזרחים גרמניים בבנק בליכטנשטיין, אשר לפי החשד שימשו להעלמת הכנסות בהיקף של מאות מיליוני יורו. הגילוי הזה גרם למתיחות רבה בין נציבות האיחוד האירופי לנסיכות ליכטנשטיין, אשר אינה חברה באיחוד האירופי.

למעשה, האיחוד האירופי מבקש עזרה משפטית בחשיפת חשבונות של אזרחי האיחוד האירופי בבנקים בליכטנשטיין, אשר משמשים להעלמות מס. ליכטנשטיין סירבה בתחילה לשתף פעולה ואף מחתה נמרצות לפני גרמניה על חדירה לסודיות הבנקאית. אולם, בהדרגה הופשרו היחסים והוסכם שינסו להגיע להסדר שיאפשר לחשוף מעלימי הכנסות שמחזיקים חשבונות סודיים בבנקים בליכטנשטיין.

הרחבת האיחוד האירופי

סיכוי שטורקיה תצטרף לאיחוד תוך 10-15 שנה

נציב האיחוד האירופי להרחבה, אולי ראין, סבור שיש סיכוי שטורקיה תצטרך כחברה לאיחוד האירופי תוך 10-15 שנה אם תשמור על הרפורמות. הוא הוסיף, בראיון לדאיי צייט, כי האיחוד האירופי מתכוון להתחיל מהלך נוסף עם טורקיה ביוני, כאשר טורקיה עוברת תקופה מאד קריטית.

הצפי של האיחוד האירופי שטורקיה תבצע את הרפורמות החיוניות. הן כוללות חופש הדיבור לכולם, הגנה על זכויות הנשים והגנה על זכויות המיעוט. ראין הוסיף, שאם תיסגר מפלגת הצדק והפיתוח השלטת, הדבר יפגע משמעותית בתהליך הרפורמות.

ואילו נשיא צרפת, ניקולא סרקוזי, הביע התנגדות תקיפה לצירוף טורקיה כחברה לאיחוד האירופי. הוא הוסיף, שיהיה מוכן להביא את נושא צירוף טורקיה להכרעה במשאל עם. בראיון בטלביזיה, אמר סרקוזי כי "טורקיה אינה אירופה".

השיחות על צירוף טורקיה לאיחוד האירופי החלו ב-2005. הייתה התקדמות מעטה בשל חילוקי דעות ביחס לקפריסין והתנגדות מצד צרפת, אוסטריה ומדינות נוספות לצירוף טורקיה לאיחוד האירופי.

האיחוד משלים המנדט למו"מ עם רוסיה

בנציבות האיחוד האירופי משלימים הכנת המנדט לניהול מו"מ עם רוסיה על הסכם לזמן ארוך. המטרה היא להתחיל את המו"מ בעקבות פגישת פסגה של רוסיה והאיחוד האירופי שתתקיים בסביבות יוני. אבל קודם לכן נדרשת רוסיה לבטל החלטתה לשבש את הספקת הנפט ללטביה באמצעות צינור דרוזבא.

לקראת פתיחת המו"מ, מעבירים הרוסים מסרים למדינות האיחוד האירופי. הם קוראים לאיחוד האירופי לגלות בגרות במו"מ, כאשר גם הרוסים רוצים את ההסכם, כפי שיש ענין למדינות האיחוד. הרוסים מצפים שנציגי מדינות האיחוד האירופי יגלו חופש לתמרונים במו"מ. אבל אם ידיהם של הנציגים תהיינה כבולות ע"י אינטרסים לאומיים, הדבר לא יהיה לתועלת המו"מ.

דו"ח על בולגריה ביולי

נציבות האיחוד האירופי תפרסם ביולי דו"ח מעקב על מידת ההתקדמות של בולגריה בעמידה בנורמות של האיחוד האירופי, במיוחד בתחומי המשפט וענייני הפנים. קיום המעקב הוא בהתאם למנדט של האיחוד האירופי לקיים מעקב אחר בולגריה ורומניה ביישום ההתחייבויות להילחם בשחיתות ובפשע המאורגן.

גורמים באיחוד האירופי מציינים, כי זה המבחן של ממשלת בולגריה לבצע את מה שהתחייבה לעשות. נותר זמן קצר עד להגשת הדו"ח הנוסף, שעשוי לחייב הטלת סנקציות על בולגריה, אם לא תעשה את הנדרש ממנה. בבריסל לא הסתירו את הדאגה משערוריות השחיתות ומקרי הירי שפקדו באחרונה את בולגריה.